

SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejeman velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejeman velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.
Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicijska, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inzerati) se sprejemajo in velja trispodna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.
Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.
Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2.
Izhaja vsak dan, izveniš nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 228.

V Ljubljani, v petek 7. oktobra 1887.

Letnik XV.

Učni načrt za ljudske šole.

(Iz učiteljskih krogov.)

Od nove ljudske šole so liberalci in ž njimi mladi zarod učiteljev nenavadno mnogo pričakovali; mislili so, da bo sledil vsled nove postave za ljudske šole zlati vek za človeštvo — pa varali so se. In če celo reč mirno in objektivno presodimo, videli bomo, da ni moglo drugače priti, kakor je prišlo. Oglejmo si učni načrt za ljudske šole! Toliko predmetov se naj predava, da bi moral vsak ljudski učitelj prav pravcati velem biti, ko bi hotel zadostovati tem zahtevam le kolikor toliko. On naj poučuje fiziko, botaniko, zoologijo, mineralogijo, geografijo (čudno je le, da se v učnem načrtu ne pové, koliko se mora o astronomiji predavati). Razven tega mora vsak učitelj pri nas slovenski in nemški učni jezik popolnoma v svoji oblasti imeti (in to je po mojem, seveda za gg. učitelje ne merodajnem mnenji, prav za prav pred vsem potrebno). Če pogledaš šolsko sporočilo kakega devetletnega dečka, našel boš, da se mu je 13 (reci trinajst) predmetov predavalo. Ali ni to lep napredek proti prejšnjemu času, ko se je le veronauk, čitanje, računstvo in pisanje učilo? Ali ni to lep napredek, če je tako rekoč vsaka ljudska šola vseučilišče v malem pomenu? Na prvi pogled, da. Ali če stvari bolj na dno pogledamo, ni temu tako. In kdo je isti, ki pravi, da učni načrt za ljudske šole ni dovoljen? Nobeden drugi, kakor učitelji srednjih šol (in o teh vendar ne moremo reči, da so napredku in omiki sovražni). Učitelji srednjih šol so, ki vedno in vedno povdarjajo, da učenci iz nove ljudske šole niso zadosti pripravljani za srednje šole, ki vedno naglašajo, da gré nazaj in ne naprej. Naj mi tukaj nikdo ne ugovarja, da ljudska šola nima náloge, učence za srednje šole pripravljati. Zakaj so poprej učenci, prišedši v srednje šole, zadostovali in zakaj sedaj ne zadostujejo? Zato, ker gleda učni načrt za ljudske šole le na „multa“ in ne na „multum“ — na veliko in ne na temeljito. Duh učencev se pri strašni množici predmetov ne more več tako

naravno razvijati, kakor se je razvijal prej. „Hier liegt der Hund begraben.“

Pa proti množici posameznih predmetov bi še ničesa ne imeli, ko bi vedeli, da ima vsak učitelj neko globočino znanja, da iz nje vedno zajema. In če smo pravični, tega od učiteljev tudi zahtevati ne smemo in ne moremo, ker ljudski učitelji nimajo priložnosti zadostovati vsem zahtevam v tem oziru. V najboljšem slučaju so dovršili spodnjo gimnazijo ali realko, in če vidijo, da tukaj ne bo šlo, pridejo na učiteljišče. Drugi imajo par razredov kake srednje ali meščanske šole, vstopijo v pripravniki in so potem v štirih letih učitelji. Zopet drugi imajo le ljudsko šolo za seboj in postanejo tudi v petih letih učitelji. Ni li res čuden konglomerat? Pred vsem še enkrat konstatujemo, da posebno nadarjenih učencev na učiteljskih pripravniških iskati ne smemo, ampak večina je slabo ali v najboljšem slučaju srednje nadarjena. Se vé, da so častne izjeme.

Tem ljudem se toraj predavajo najrazličnejši predmeti: Pedagogika, nemški in slovenski jezik, matematika, fizika, naravoslovje, gospodarstvo, risanje, pisanje, glasovir, vijolina, orglje, petje, telovadba itd. itd., z eno besedo vsak učiteljski pripravnik bi moral vsestranski velem biti, da bi mogel vsem zahtevam zadostovati. In vendar, kolikokrat se že v gimnaziji zgodi, da je kdo dober filolog ali zgodovinar, pa slab matematik! Na učiteljišči naj je pa vsak pripravnik razven tega tudi muzik, risar, tolovadec, in Bog vé, kaj še. Učiteljski pripravnik izvrši učiteljišče. V vsakem predmetu zna nekaj, pa seveda vse je bolj površno, in ta površnost se podeduje tudi na ljudske šole, kajti kako bo učitelj temeljito poučeval, ker sam temeljito ne zna.

Čez dve leti mora učitelj napraviti na Kranjskem, čez tri na Štajarskem izpit učiteljske sposobnosti. In tukaj so učitelji na slovenskem Štajarskem prav na slabem. (Tudi na Kranjskem ne veliko na boljšem. Op. Vred.) Na učiteljišči so se vseh predmetov razven slovenščine nemški učili. Vsled ministerske naredbe od 31. julija lanskega leta pa mora vsak kandidat, ki hoče za slovenski učni jezik biti potrjen,

iz vsacega predmeta najmanj eno vprašanje slovenski odgovoriti. Od kod naj slovensko terminologijo vzame? Od kod naj vé, kako se pri živalih razne vrste zob slovenski imenujejo, kateri so želodčevi oddelki pri prežvekovalkah, od kod naj vé slovenski imenovati posamezne dele popolnega cveta. Od kod naj vzame slovenski kandidat terminologijo za geografijo, fiziko, geometrijo, matematiko itd. itd.? Ali se naj je po Cigaletu uči? Z eno besedo: Z najnovejšo Gaučevo naredbo smo dobili Slovenci Danaov dar. Od slovenskih kandidatov se ne more in ne sme zahtevati, da si slovensko terminologijo sami prisvojijo. Naj se izprašujejo tudi pri izpitu učiteljske sposobnosti v taistem jeziku, v katerem se je predavalo, ali pa naj se ti predmeti za Slovence slovenski predavajo in potem tudi slovenski izprašujejo.

Od učiteljev, še bolj pa od učiteljic, ker prvi si po lastni marljivosti jezik še dokaj prisvojé, tirja naj se to, da bodo učni jezik, to je med Slovenci slovenski, slovnično pravilno govorili in pisali. Pravilna pisava v slovničnem oziru, to je prvo za vsak učni jezik, to je „conditio sine qua non“. Če potem kandidat vé, kaj se pravi „Centrifugalkraft“, „Hebel“, „Staubgefäß“ itd., in če zna želodčeve dele pri prežvekovalkah popisati, ali ne, to je vse neodločilno. In kaj bi mu to vse pomagalo, ko bi prav znal, če pa slovnično pravilno pisati ne zna. Kedaj potrebuje ljudski učitelj terminologijo? Smelo trdimo, da v jednorazrednicah nikdar, v večrazrednicah le malo kedaj. Vsak tudi lahko sprevidi, da učitelj, ki se na to polje podá in ki tako učeno predava, nikdar kaj prida dosege ne bo, in sicer: 1. zato ne, ker sam ni zmožen tega predavati, 2. ker otroci niso zmožni temu slediti.

Proč toraj z vsem tem balastom, proč z vsem, kar v ljudsko šolo ne spada. Učni načrt ljudskih šol bi g. ministru Gauču prav toplo priporočili v resni prevdarek. Ne dvomimo, da bo tukaj najdel dela dovolj.

LISTEK.

Iz potnih spominov.

(Dalje.)

Kmalu pride čas, da gremo na kolodvor pričakovat še drugih rojakov, ki so bili zglašeni k veliki skupščini družbe sv. Cirila in Metoda dne 19. julija.

Predno pridrdra vlak, ponudi se mi prilika poskusiti, koliko tehtajo moje kosti in rebra in kar se tega drži s čevlji, hlačami, suknjo in klobukom vred. Stopim na podnožaj avtomatične tehtnice, vržem desetico v dotično glavo nad podnožajem, in pri tej priči se prikažejo zarez z iglico, ki naznani 75 kil. Nato vrže nekdo drugi noter 1 kr. Zarez ni, iglice tudi ne, ampak krajcar pridre skozi usta v skledico na bradi, in izvé se drugega nič, kakor to, da krajcarja ni vredno požirati.

Vlak ni pripeljal toliko domoljubov, kakor smo mislili. Pa kolikor jih je bilo, prišli so navdušeni domorodne ljubezni. Vročine se je zbal pač marsi-

kdo. Nekterim, iz središča Slovenije prišlim, zdela se je vročina tako neznosna, da so se okoli 1/2 10. ure šli kopat. Za deseto uro je bila pa napovedana božja služba.

Pri slovesnem cerkvenem opravilu sem opazil tudi marsiktero posebnost. Neka ženska je prišla s tremi jerbasi na glavi in je obstala še le prav pod prezbiterijem. Sv. Pavel je sicer zapovedal ženskam, naj imajo pri božji službi glave pokrite, tega pa ni rekel, naj dohajajo k sv. maši pokrite — z jerbasi. Koncem sv. maše so nam zagodli na koro tako, da bi se človek začel kar sukati. Tacega v cerkvi še nisem slišal nikoli, če tudi Cecilijansko petje še ne vlada po vseh farah katoliškega sveta.

Kako smo se pri zborovanju „vlekli za jezik“, kako se je pri skupnem obedu napivalo in kako je bilo vse vneto za družbin namen, vsega tega ne bom pripovedoval, ker je bilo vse to objavljeno že v gorenjem nadstropju obeh slovenskih dnevnikov.

Proti večeru istega dne se peljem z dvema koroškima rodoljuboma zopet iz mesta. In kam? Ali mar smem opustiti lepo priliko ogledati si romantični in zgodovinsko znameniti „Miramare?“

„Miramare!“ Ne bom te opisoval! Samo enkrat

iti skozi tvoje prebujno opravljene sobe in dvorane, samo enkrat in le površno se ozreti po tvojih prekrasnih slikah in kipih — kdo more kar po tem živo popisati vso čarobnost in dragocenost? In sploh, kaj naj bi bolj povdarjal? Ali naj bi opisal v prvi vrsti, kako krasna je lega in zunanost gradu „Miramare?“ Ali naj grem od enega marmornatega hodnika do drugega ter pripovedujem, kako lepo se vjema ozaljšava na stropih z vloženo olupšavo na tleh? Ali naj opisujem avstrijsko umetelnost in japonsko raznobojnost v posebnih prostorih? Ali naj ostanem v bogati knjižnici ter prelistavam stare klasike, ali naj grem v veliko dvorano ter prebiram razne napise po pozlačenih stenah? Ali naj bolj občudujem okusno razvrstitev vse oprave, slik in kipov, ali naj pojem hvalo in slavo le umetelnikom? Morda naj postojim pri težkih zastorih ali pri kraljevi postelji in pri cesarskem prestolu, ali naj hitim pozdravit podobe vseh Habsburžanov ter se podam po sliki Karola V. za vodnikom solncem po vsem njegovem cesarstvu, da nikdar ne ugledam solnčnega zatona? Ne! Moje oko in moj duh omagujeta tū, vun si želita, da si odpočijeta ter spet zreta v priprosto pa tudi veličastno naravo ob morji adrijanskem.

Čehi in Nemci.

(Dalje.)

Nemški liberalci navadno s pomilovanjem kažejo na revno slovstvo slovanskih narodov. To početje kaže le nemško oholost in kaznjivo krivičnost. Češki narod n. pr. priboril si je znamenito stališče na polji duševne in materialne kulture. Čehi imajo slavno politično in kulturno preteklost; njihova dela imajo častne spomine v kulturni zgodovini srednje Evrope. Čehi so zgodovinski narod z nezavisno politično zavednostjo; njihova vstrajnost in žilavost zagotavlja jim bodočnost. Kaj so bili po 30letni vojski? In če danes pogledamo na sadove njihovega truda, priznati jim mora celó nasprotnik življenja moč.

Nemški liberalci pa vsled zaslepljenosti in sovraštva niso poznali važnosti češkega naroda, dokler so bili na krmilu. To je tudi eden vzrokov, da so morali oddati vladno krmilo. Grof Taaffe mogel se je marsikaj naučiti iz osode nemških liberalcev in po tem vrediti svoje naredbe. Privabil je zopet Čeha v državni zbor in pridobil mnogo zmožnih in delavnih mož.

Toda ustavoverna stranka ni obupala, akoravno je po lastni krivdi izgubila gospodarstvo. Pričela je brezozirno agitacijo med Nemci na Češkem, narodnostni prepir dosegel je vrhunec sovraštva. Predmet napadom in terorizmu je bila jezikovna naredba z dné 14. aprila 1880. S to naredbo je ministerstvo skušalo vrediti enakopravnost obeh deželnih jezikov (češčine in nemščine) v političnih, sodnijskih in državnopravdnih uradih na Češkem in Moravskem. Naredbo je izdal tedanji pravosodni minister Stremayr, toraj pristaš nemško-liberalne stranke in član Auersperg-Lasserjevega ministerstva. Iz tega moremo sklepati, da naredba ni bila naperjena proti Nemcem.

Mnogi strastni nasprotniki te naredbe komaj površno poznajo pravi namen najst paragrafov obsegajoče naredbe, o kateri je poslanec dr. pl. Plener 5. decembra 1885 trdil v češkem deželnem zboru, da je „žalila čute nemškega prebivalstva na Češkem“. „Jezikovna naredba“, trdil je dr. pl. Plener, „naložila je nemškim občinam dvojezično upravo.“ „Zdražba je, ako morajo nemška sodišča vsprejemati češke tožbe, zdražba, ako morajo svetovalci trgovinske zbornice v Hebu razumeti češčino. Žalostni morajo biti nemški kandidati, ako so izključeni iz državne službe, ker niso večši češčini. Nemce prezirajo edino le iz tega vzroka, ker so Nemci...“ Tako je kvasil plemeniti Plener.

Kdor čita le take tožbe, vsiliti se mu mora misel, da je jezikovno naredbo narekoval pravi pravcati Drakon proti nemškemu narodu. Naredba pa zahteva le nastopno: Vsak državlján na Češkem in Moravskem, Nemeč in Čeh, more povsod na Češkem in Moravskem iskati in zahtevati svoje pravice v materinem jeziku; oba deželna jezika imata pred vsakim sodiščem na Češkem in Moravskem enako veljavo. To je bistvena vsebina jezikovne naredbe, o kateri se je že toliko govorilo in pisalo. Ali žali ta naredba čute nemškega prebivalstva? Niti najmanjše pravice ne krati Nemcem ter ne nalaga nemškim občinam dvojezične uprave. Je li

žaljenje nemškega čuta, ako smé tudi Čeh v svoji domovini govoriti pred sodiščem v svojem jeziku?

Jezikovna naredba seveda nemškim uradnikom ni všeč, to radi priznamo. Toda tega ni kriva naredba, marveč uradniki sami. Grof Rihard Belcredi je 15. oktobra 1885 povdarjal v gospodski zbornici: „Jezikovna naredba ni novost, ki žali Nemcev svete pravice. Taka sodba je mogoča le vsled narodnostnega sovraštva“. Grof Belcredi se sklicuje na dogodek 1843. leta, ko je hotel v Brnu vstopiti v državno službo. Tedaj so zahtevali od njega znanje češkega jezika. „Stvar je prav naravna“, pripomni grof Belcredi; „razmere so presojevali stvarno. Mislili so, uradnik mora občevati s prebivalstvom ter je razumeti. Znanje družega deželnega jezika je toraj potrebno“.

Jezikovne naredbe določbe so še starejše, nego 1843. leto. V nekem dvornem dekretu z dné 9. julija 1763 je zapovedano, da se smejo za izpraznjene službe na Češkem priporočiti le taki uradniki, ki „caeteris paribus“ češki govoré in pišejo. L. 1803. razsodilo je najvišje sodišče, da smé vsak tožnik vložiti tožbo v nemškem ali češkem jeziku. V aprilu 1848 izšla je najvišja naredba, da je češki jezik popolnem enakopraven z nemškim v vseh oddelkih pravosodja. Meseca maja istega leta je z dovoljenjem pravosodnega ministerstva naznanilo češko apelacijsko sodišče vsem podrejenim sodiščem, da morajo zapisnike spisavati in vloge reševati v istem jeziku, kterega je stranka zmožna. Enake naredbe so izšle 1852., 1854. in 1861. leta.

To in pa večletna praksa jasno dokazujejo, da jezikovna naredba iz leta 1880 ni nova in ne more žaliti nemškega čuta. Saj so sodišča v Liberci, Hebu in Češki Lipi, toraj v nemških okrajih, naznanila še pred jezikovno naredbo, da občujejo s strankami v njihovem jeziku in v kazenskih pravadah vodijo obravnave v jeziku strank.

Jezikovna naredba pa se naslanja tudi na postavno podlago. Paladij nemških liberalcev v Avstriji je decemberska ustava iz leta 1867.; ta pa v členu XIX. jasno določuje „enakopravnost vseh v deželi navadnih jezikov v šoli, uradu in javnem življenju“.

(Dalje prih.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 7. oktobra.

Notranje dežele.

V višjih vojaških krogih trdijo, da se *nadvojvoda Ivan* ne strinja z našo zunanjo politiko, ki je Prusiji tako prijazna. Kakor znano, izšla je za njegovega bivanja v Temišvaru njegova brošura, ki je odločno naperjena proti Prusiji.

Koliko je Nemcem našim za *sporazumljenje vseh avstrijskih narodov*, osvedočuje nam govor dr. pl. Plenerja povodom odkritja ces. Josipovega spominka v Hebu na Češkem. Rekel je koncem slavnostnega govora: „Nemcem je prirojena misel o solidarnosti vseh avstrijskih Nemcev; zaradi tega čutijo vsi ostali Nemci s češkimi Nemci. Vsakdo izmed njih vé, da če ti podležejo, izgubljen je tudi nemški značaj Avstrije: vsakemu je znano, da je vspeh nemške stvari na Češkem enacega pomena z vzdržanjem enotne Avstrije pod nemškim vodstvom.“

Taki so ti gospodje, ki vedno podtikujejo Slovanom krivdo, da traja v naši ljubi Avstriji še vedno narodnostni boj. Ako Slovani naglašajo solidarnost vseh avstrijskih Slovanov, kriče med svet o veleizdaji; sami pa smejo to storiti ter vrhu tega še naglašajo, da je to rodoljubno, junaško delo.

Gališko namestništvo razposlalo je okrožnico vsem tamošnjim okrajnim glavarstvom, naj z vso strogostjo pazijo na to, da se bo vestno izvajala cestna postava, ter naj brez vsakega ozira izterjavajo okrajnim odborom narekovane globe.

Vnanje države.

Angleški gostje zapustili so predvčeranjim *črnogorsko* prestolnico med zvonjenjem in pokanjem topov. Knez Nikita spremil je vojvodo Edinburškega v Kotor. Včeraj pripravil je Kotorški mestni zastop sijajno veselico na čast odhajajočim angleškim gostom.

Srbski narod je navdušen za sedanje ministerstvo, kajti še dobro mu je v spominu, kako je postopala Garašaninova vlada pri zadnjih volitvah. Volilci morali so v nekterih krajih iti na volišče že v predvečer ter tam prenočiti, da bi preprečili imenovanje neljubih jim volilnih deputacij, in še takrat se jim to dostikrat ni posrečilo. Minister Ristić pa je možato spolnil svojo pred volitvami dano besedo. Po celi deželi vlada zadovoljnost, da je ugonobjena policijska in uradniška samovolja. Narodna misel se je v Srbiji ravno zadnji čas zeló ukrepila. Veliko nevoljo vzbujajo ljuti napadi nekterih Dunajskih in Budimpeštanskih listov na Ristića. Ristić vé dobro, da nikakor ne sme zasledovati Avstriji sovražne politike, ko bi to tudi hotel, kar pa konečno tudi ni dokazano. To časopisje koristi avstrijskih v Srbiji nikakor ne pospešuje.

Bolgarska vlada zahtevala je od Carigradskega eparha, naj odstavi in prožene v kakov samostan metropolita Klementa. Eparh pa je to zahtevo najodločneje odklonil. — Cankova volilna okrožnica opominja svoje pristaše, naj se ne vdeleže volitev. To pa je le prva polovica okrožnice, ki je namenjena javnosti. Poseben dodatek k tej pa zahteva od njih ravno nasprotno od prvega sveta, naj postavijo namreč kandidate v nekterih krajih, kjer imajo dosti Cankovi vpliva, kakor v Vrači, Plevni itd. — Vladi nasprotna stranka izjavlja se že sedaj, da ne bo priznavala sklepov novega sobranja, da je ti ne bodo vezali. — *Bolgarska* vlada méni, da bo na spomlad zarožljalo avstrijsko in rusko orožje; ta sladka nada pa jo krepi v sklepu, da se bo protivila vsem diplomatskim posredovanjem, ali pa se jih ogibala ter jih zavlačevala. — Vojaške čete odšle so na razne mejne kraje, da bodo preprečile delovanje izseljencev in ruske stranke povodom volitev. Ob srbski meji pokazale so se že sedaj vstajne čete. Sploh pa se govori, da organizuje ruska stranka zopet državni prevratak.

Rusko ministerstvo za pouk in bogočastje hoče na vsak način preprečiti shod za obrtne šole. Predložilo je caru novo poročilo, naj prekličé dano dovoljenje. Snovatelji shoda pa se drže trdno svojega sklepa, in to tem bolj, ker jih podpirajo ostala ministerstva in časopisje. Ko bi se pa kongres vendar sešel, hoče naučni minister doseči, da shod ne bo imel oficijelnega značaja. Ali je ironija ali pa dobro premišljena stvar, istina je, da hočejo prireditelji shoda voliti častnim predsednikom — naučnega ministra samega.

Dunajski vladni krogi so neprijetno presenečeni, da ste se *Turčija* in *Rusija* sporazumeli gledé Ernrotha in da je prva sedaj zavezana posredovati najprvo v Bolgariji, ako bi bilo treba. Bojé se, da so Turčijo privedli k temu koraku naklepi gledé Makedonije, Albanije in Egipta, da se je zaradi tega vrgla v naročje Rusiji.

Dopisnik „Times“ pripoveduje, da je *nemški* cesar v Schnaebelejevi zadevi zapisal na preisko-

V Trst se vrnem in grem pokušat „pravega Istrijanca“. Natakar ga nam prinese v malih majolikah. Že se mi mudi proti kolodvoru ter brž zakličem: „ancora un fracheletto!“ Pa me tudi hitro razume, če tudi smo se vsi skupaj glasno smejali.

Poravnávši račun v enem izmed peterih delov sveta odrinem na kolodvor, da me „lukamatija“ odvede proti Gorici. Kaj posebnega do Gorice nimam povedati. Toraj naj nadaljujem kar z Gorico. Na kolodvoru se spet vsedem v tak voz, na čegar konci kaže zrealo, kakor bi bil še en voz staknjen ž njim in bi vozil iste potnike. Precej časa se poljemo ter izstopimo pri hôtelu „alle tre corune“. Kaj pa to? Sopotnik mi reče že v veži: „Na, hier riecht's nobel!“ In res: Na dvorišči in po hlevih so delali nekaj, kar je tudi v Ljubljani dovoljeno le takrat, kadar že skoraj vse smrči. No, mislim si, po dolgi vožnji se tak-le smrad zares prilega človeku!

(Dalje prih.)

Odlični Kranjci.

(Dalje.)

Karin Tomaž Matija „Vindimarcha Vincensis“, roj. 1746, posv. 1770 „ad tit. mensae Nobilis Dni Ignatii de Kashner, incliti Conitatus Crisiensis vicecomitis“. Najpred je služil kot supernumerarij pri Veliki nedelji, od koder je febr. 1773 šel kapelanoval v Središče. Čez 14 tednov vrnil se je nazaj k Veliki nedelji ter je kapelanoval ondi do 1780. Takrat so ga premeščili k sv. Miklavži v Ljutomerskih goricah. Ondi je kapelanoval do 14. nov. 1782, ko je postal vikarij pri sv. Tomaži.¹⁾ Tam je služboval do 5. okt. 1787.²⁾

Radovič Marko, rojen 1743 v Vinici na Kranjskem, posv. 1769 „ad tit. mensae Nobilis Dni Nicolai de Skerlez, Banalis Consiliarii“. Od 1774 do januarija 1780 je kapelanoval pri Veliki nedelji, potem pa eno leto v Središči. L. 1781 je bil drugi, od 1782 do 1791 pa prvi kapelan pri sv. Miklavži

¹⁾ Vizitacijski zapisnik od l. 1784.

²⁾ S. Povoden, Beitrag zu einer Kirchengeschichte.

v Ljutomerskih goricah.³⁾ Od 1795 do 1799 je kapelanoval pri Svetinjah, potem pa do 1803 pri sv. Tomaži.⁴⁾ Leta 1805 je nastopil kapelanijo pri sv. Petru niže Maribora, kjer je služboval do 1816.⁵⁾ Umril je kot deficijent v Gradei 6. nov. 1818.⁶⁾

45. Vipava.

Grešar Matija, roj. 1636, posv. 1664 je bil 1665 do 1668 farni vikarij v Podsredi. Vizitacijski zapisnik od l. 1665 ima o njem: „Aetatis 29 annorum, patria Vippacensis, fuit haectenus cooperator Pailienstainensis, ordinatus ad titulum patrimonii. Sacerdos est primo anno, studuit Pragae, venit circa festum Pentecostes ad Pailienstain. 6. Julii hujus anni a parochia Pailienstainensi ad provisionem hujus plebis (Podsreda) est hic relictus. Quod parochia haec est nimium in Pfund der Gült aggravata, non sibi fidet satisfacere camerae Oberburgensi, ideo Princeps Excellmus eidem ad auxilium steurale defalcandum donavit 24 fl. quos d. Piscator, Gurkfeldensis civis, annuatim solvit pro beneficio Herbergensi et si sperat

¹⁾ Vizitacijski zapisniki v knezo-škofjskem arhivu v Gradei.

²⁾ Farna kronika sv. Tomaža.

³⁾ Knezo-škofjski arhiv v Mariboru.

⁴⁾ Šematizem Sekovske škofije l. 1819.

valne spise: „Dajte Franciji pravico, njeno polno pravico in ničesa kakor pravico. Ne primorajte me, da se bom moral opravičevati na svoja stara leta.“

Francoski list „Petit National“ odgovarja „Riformi“, ki ob Crispijevem potovanju omenja tudi razmer med Francijo in Italijo: „Radi verjamemo poluradnim zatrjevanjem, da hoče ostati Italija v prijateljstvu z nami. To dokazujejo pogajanja za trgovinsko pogodbo, katero potrebuje Italija veliko bolj od nas. Vendar pa bo dobro, ako ne bomo pazljivo gledali samo proti vogeški meji. Ferron je prav storil, da je nadzoroval mejo v Alpah.“

Raznih narodov listi pečajo se s sestankom **italijanskega** ministerskega predsednika z **nemški** kancelarjem; vesti in sodbe pa si tako naspotujejo, da se iz vsega tega lahko razvidi, kako da vsakdo v tem oziru tava po tmuni. Koliko je vredna nemško-avstrijsko-italijanska zveza, katero sklepajo nekateri časopisi iz zadnjih dveh sestankov v Friedrichsruhe, o tem nas pouči brzjav Dunajski „Agr. Tagbl.“, ki slóve: „Poročilo ‚Pester Lloyd-a‘, da se je vršil sestanek Crispijev z Bismarckom v sporazumljenji z Dunajsko vlado, je popolnoma izmišljeno. Tukajšnji merodajni krogi niso niti vplivali na sestanek, niti se jim ni sploh kaj o njem nanzanilo. Nemško-italijanski zvezi pa tukaj ne zapajo takó, kakor mislijo gospodje v Budimpešti. Preteklost in odnošaji Crispijevi zahtevajo na strani Avstrije največjo previdnost.“ Ako ni Bismarck zanesljiv zaveznik, kdo bi toraj verjel celó prijateljstvu Italije in Crispija!

Prepir med **Madagaskarom** in **Francijo** se bo menda polegel. Francoski rezident je sicer snel zastavo, Tatananarive pa ni zapustil. Madagaskarski ministerski predsednik brzjavil je Flourensu, naj posreduje v tej zadevi, ta pa mu je dal vedeti, da mu bo odgovor njegov izročil rezident.

Izvirni dopisi.

Dunaj, 28. septembra. (S higijeničnega kongresa.) Udeležujoč se do sedaj vedno le posvetovanj II. sekcije, ki se giblje o moji tvarini, o šoli, naj omenjam, da se je danes debatovalo o tem: kako naj se na visokih ter bogoslovskih in srednjih šolah, na moških in ženskih preparandijah, v obrtnih in tudi ljuških šolah uči higijena. V ljuški šoli bi zadostovalo nekaj beril tacega smisla, kot so se pisala n. pr. že v stareje šolske knjige: Zobovije snažno; vročega ne jej; vodo pij in ž njo se umij! in drugo.

Predsedoval je danes prof. Mosso iz Turina, rojen Italijan, ki je pa moral večinoma v nemškem jeziku voditi debato. Radi premale vdeležbe svojih rojakov niti ziniti ni mogel v svojem zvonečem materinem jeziku. Francoski govor mu je tekel točno; ne tako pa nemški — ker „bitte — das = die Hand aufheben“ se mu je glasovanje zahtevajočemu močno premedovalo. Ob teh knjižnih prvomestnikovih hibah se mi je vsiljevalo danes podobno opazovanje: da dušna izobrazba, če je na visoki stopinji, premaga po malem celó jezikovo znanje. Brali smo namreč iz Mosso-vega isto tako duhovitega kot milega obraza prav dobro tudi takrat, ko kake stvari nemški ni točno povedati zmogel. In čuda! ta ljubeznjiva njegova narav je bila v stanu energičnejše vplivati na poddane mu zborovalce, kot se je posrečevalo drugim resnobnejim in bojaželnejim prvomestnikom. Če je dotičnemu govor-

niku — govorečemu nad 10 minut, oziroma 4 minute časa — moral prekiniti besedo, znal je to s tako finéso, da si se v teh slučajih, gledajoč vanj, za praktično svoje dejanje in nehanje mogel precej učiti. Zgodilo se je bilo, da je neki gostobesednej „podprvomestnik“ hotel govoriti čez čas, a Mosso je pri isti priči, uljudno se uklonivši, segel mu v besedo, rekoč: „Ne zamerite! Če tudi ‚prvomestnikovemu‘ kolegu — govoriti Vam pa dalje vendar le ne smem dovoliti“. In hočeš nočeš je umolknil „podpredsednik“ — stvari ne v škodo, meni pa v veliko zabavo. — In ko je končujoč peturino debato zahvalil se za potrpljenje ž njim, zadonelo mu je dvakrat se ponavljajoče rokopleskanje, kar mi je bilo porok, da so ga tudi sozborovalci tako razumevali, kot jaz. Ne brez ginjenja nam je, poslavljaje se, zatrjeval, da mu bode današnji dan, ko je sploh prvokrat predsedoval v življenji in moral razsojevati v težkih situacijah ter v zeló neznanem mu jeziku, prav radi tega v trajnem spominjati.

O zgoraj omenjeni tvarini so poročali danes: prof. žl. Fodor iz Budapešte (nemški), profesor Löwenthal iz Lausanna (nemški in francoski), prof. Kuborn iz Lütticha (francoski) in svetnik dr. Gauster (nemški in francoski) — našim Kameničanom starega znanstva.

Gauster z vsebino ter svojim mogočno povdarjajočim naglasom ni zaostajal za govorniki iz tujine; priča temu tudi to, da so njega predlogi večinoma bili sprejeti. Hválen je bil ta Gaustrov nazor, da naj se ne misli, kot da bi le sama država po šolah mogla vsega doseči v higijeni; ljudstvo pa bi ne umelo sodelovati: — ljudstvo in država! (Konec prih.)

Od Fare pri Kostelji, 4. oktobra. Za vročimi dnevi nastali so hladnejši tu ob Kolpi. Posebno hladna so jutra, ker nas pozdravlja vsako jutro gosta, neprozirna megla. — Poljski pridelki so že večinoma doma. Orati in sejati je še treba. Tukaj se seje največ ječmena, rži in ovs, pšenice malo, ker jej megla škoduje, da je preveč snetljiva. Drugi pglavitni pridelki so: turšica ali po tukajšnjem izrazu „fermentin“ in fižol. — Ker domače polje lahko obdela marljivi ženski spol, hodijo Kostelee, to so prebivalci Banjalóške župnije in od fare pri Kostelji, zimski čas po svetu kruha si iskat. Hodijo pa nekteri v šume ali gozde na Ogersko ali Madjarsko in v Slavonijo. Zopet drugi gredo krošnjarij s sladko robq po ogerskih ali cislajtanskih mestih. Kosteleeu zemlja ne rodi toliko, da bi poravnal vse stroške, ktere ima plačevati svetni in duhovski gosposki in ki jih ima doma. Seveda najbolje bi bilo za mnovega, da ni prestopil meje svojega rojstnega kraja, ali kaj se hoče, ker so navajeni tukaj od nekdej, kakor Kočevarji okoli po svetu hoditi. — No onih, ki v šume hodijo drva sekati, navadno vsak prinese novcev domov, ker nima toliko prilike trositi po gostilnah, kakor oni, ki hodijo po mestih s košem. Pa tudi večina onih, ki hodijo s košem po krčmah, ne pozabi doma svoje žene in dece, ampak pošilja kolikor more denarja domov. Le lahkomišljeniki in posebno neoženjeni dečki ne pomislijo nič na bodočnost in trošijo brez potrebe. Pa kaj hočem dalje o tem pisati? Najboljše bi bilo, da so vsi moški doma in da pridno obdelujejo zemljo, ali nagnenje po svetu hoditi je Kočevarju in Kosteleeu že nekako prirojeno. Komaj zapusti šolo, hajdi v svet.

Zatoraj bi pač bilo dobro, da se krošarenje ali kakor Kočevar pravi „hausiren“ še bolj omeji, nego se je že. Kolika sreča za marsikterega, ki bi si doma s poštenimi rokami služil svoj kruh in bi se ne priklatile s sveta vsakovrstne slabe navade!

Z Dravskega polja, 1. oktobra. Zopet je neizprosljiva smrt v večnost odvedla enega za slov. Štajer zelo zasluženega duhovnika, ki je z besedo in peresom blizo polstoletja na tihem delujoč na prosto ljudstvo blagodejno vplival in si zaslužil, da mu s temi kratkimi vrsticami postavimo majhen spominek. V noči od petka na soboto umrl je namreč za želodčnim rakom č. g. Franc Ser. Bezjak, kn. šk. duhovni svetovalec in župnik pri sv. Marku niže Ptuja, kterege zemeljske ostanke smo včeraj materi zemlji izročili in se lahko prepričali, da je rajnega vse spoštovalo in ljubilo. Sprevod je vodil milostljivi gospod Matija Modrinjak, Ptujski prošt, spremljan od 32 duhovnikov, treh bogoslovcev, več učiteljev in na tisoče ljudstva. Težko nalogo je imel č. g. gvardijan Benedikt Hrliš, ki je od rajnega slovó jemal, kajti srce predirajoč jok žalujočega ljudstva je spremljal njegove besede, vmes pa je nastal tolik krik, da govornikovega krepkega glasu ni bilo slišati.

Rajni se je porodil 1. okt. 1814 pri sv. Roprtu v Slov. goricah ter je bil kot tretjeletnik 31. julija 1840 v Gradci v mašnika posvečen. Po dovršenih bogoslovskih študijah prišel je kot supernumerarij k sv. Petru niže Maribora, a že čez eno leto so ga premeščili v Negovo, kjer je kapelanoval z izvanredno gorečnostjo celih 20 let ter si kakor v cerkvi tako v šoli nabral nevenljivih zaslug. Kapela cerkvi prizidana in lepo šolsko poslopje sta sad njegove neumorne delavnosti in skrbi. Ob Vseh svetnikih leta 1862. je vsled nasveta nepozabljivega škofa Slomška*) prevzel župnijo sv. Marka niže Ptuja, katero je vodil z apostoljsko vnemo 25 let ter jej oskrbel veličastno novo cerkev. Ni namen teh vrstic, njegovega blagega delovanja nadrobneje opisovati, le edino to hočemo tukaj omeniti, da bi rajni v naši književni zgodovini že zdavnej zaslužil vsaj majhen prostorček, kajti med knjigami in spisi, ki so že v prvi polovici sedanjega veka ljudstvo med Muro in Dravo blažili in v mili materinščini urili, gre Bezjakovim molitvenikom in njegovim nabožnim spisom prvo mesto. Jezik sicer ni povsem slovniško pravilen, a za tisti čas še vsekako precej gladek, gledé sloga in tvarine pa se Bezjakovi spisi lahko merijo z istodobnimi knjigami štajerskih Slovencev. Najbolj razširjena in priljubljena je njegova pobožnost na čast sedem žalosti Matere božje, ki bode letos že šesti natis dočakala. Prvikrat je bila tiskana l. 1847. Naslov knjižici, broječi 144 strani je: „Molitne Bukvize ali pobožnost k zhasti sedem shalosti Divize Marije matere boshje sa sedem petke, s' potrebnimi molitvami sa to sveto opravilo. Poleg nemshkiga spisal F. W. V' Gradzu 1847. Na prodaj pri Joshefu Sirolla, bukvoesarju na velkem plazu N. 222.“ Drugi natis je od l. 1850 z naslovom: „Molitne Bukvize ali Pobožnost k zhasti sv. Joshefa. Spisal F. W. kaplan pri Divizi Mariji v Negovi. Drugi pomnoshen natis. V Gradzu 1850. Na prodaj pri

*) Par dni pred svojo smrtjo (24. sept. 1862) je Slomšek priporočil namestniji v Gradci Franca Bezjaka kot najsposobnejšega župnika pri sv. Marku.

plus utilitatis ex illo beneficio annuatim percipere finitis locationis annis etiam beneficium eidem fruendum concedit cum onere Missas in monte Herbergensi ad B. M. V. ibidem fideliter perficiendi et steuras solvendi.“¹⁾

Lipovž Jožef „Theologiae Baccalaureus“ rojen 1700 je bil 1741—1750 „vicarius loci fundatus“ na Bizeljskem, potem pa župnik v Planini.²⁾

Pavličič Andrej, Vipavčan, do 1726 duhovni pomočnik pri sv. Ksaverji na Stražah, potem do 1734 farni vikarij v Polzeli.³⁾

Pilat Jakob, rojen 22. jul. 1614, posvečen 22. sept. 1640, bil je 24. julija 1646 investiran na župnijo Lembaško, katero je 53 let oskrboval. Umrl je 85 let star 2. febr. 1699.⁴⁾

Polšak Martin „Carniolus Vippacensis, aet. 29. Annorum approbatus 13. Julii 1761 ad cooperatorum Ponculensem.“⁵⁾

Runtič Lukež, Vipavčan, je kot kapelan v

Laškem trgu oskrboval duhovnijo sv. Ruprta 1715 do 1724 in 1729—1740. Umrl je kot župnik v Radečah 12. febr. 1764.¹⁾

Šenovc Matija, Vipavčan je 1755 do maja 1758 kapelanoval v Monsbergu,²⁾ potem pa v Rušah. L. 1768 je bil duhovni pomočnik na Ptujski gori,³⁾ 1774—1779 pa farni vikarij pri sv. Janži na Dravskem polju.⁴⁾ L. 1779 je postal župnik na Hajdinu, kjer je umrl 5. nov. 1805. Ljubil je gostoljubnost, a v uradniških zadevah je bil zeló nereden, kar je nasledniku povzročilo mnogo sitnob.⁵⁾

Šetina Lukež „Carniolus Vippacensis“ rojen 1721, posvečen 1746 „ad tit. mensae aliquorum Proprietariorum oppidi s. Viti Vipaci.“ Kapelanoval je več let na Kranjskem, potem pa je služil 6 let kot vojaški kapelan. Leta 1770 je kapelanoval v Jarenini, l. 1774 pa je prišel k sv. Miklavži v Ljutomerskih goricah, kjer si je kupil velik vinograd in hišo, v kateri je zanaprej stanoval. Župnik Janez

Nep. Reitz je 1. maja 1775 poročal o njem knezoškofijstvu sledeče: „... qui in Dioecesi praefata Goritiensi, Styriae pluribus nec non in castris 6 annis capellanum curatum egit. Nunc vero in mea parochia notabilem sibi vineam, fundum et habitationem emit, ibique a potiori habitat, attamen de facultate Rdissimi Archidiaconi in sublevamen Parochiis intra Muram et Dravum jurisdictionem exercet.“¹⁾

Šigavec Janez Krst. „Vipacensis approbatus 29. Aprilis 1738 pro cooperatore Lembergum.“²⁾

Šigavec Jožef „Vippacensis, Archidiaconatus Goritiensis 5. Maii 1744 approbatus pro operario in Siessenperg.“³⁾

Trost Elija, Vipavčan je bil od 1734 do Jurijevega 1736 kapelan, potem pa do nov. 1780 farni vikarij pri sv. Vidu blizo Ptuja.⁴⁾

¹⁾ Knezoškofijski arhiv v Gradci.
²⁾ in ³⁾ Catalogus D. D. Parochorum et Cooperatorum.
⁴⁾ Matrike fare sv. Vida.

(Dalje prih.)

¹⁾ J. Orožen, VI. 334.

²⁾ Isti, VI. 439 in 242.

³⁾ J. Orožen, II., b. 104 in III., 496.

⁴⁾ Isti, I., 355.

⁵⁾ Catalogus D. D. Parochorum et Cooperatorum.

¹⁾ J. Orožen, IV., b. 259 in 492.

²⁾ Matrike Monsberške.

³⁾ Matrike sv. Lovrenea na Dr. polji.

⁴⁾ J. Orožen, I., 519.

⁵⁾ S. Povoden, Beitrag zu einer Kirchengeschichte.

Joshefu Sirolla, bukvoesarju na velkem plazu Nro. 222." Ovi natis ima 227 strani.

Kedaj da se je molitvenik tiskal tretjikrat, nismo mogli do sedaj zaslediti. Četrty natis je od l. 1871. Knjižica s podobo šteje 364 strani in ima sledeč naslov: „Molitne bukvice ali pobožnost v čast sedem žalosti Device Marije, Matere božje, kakor tudi devtdanska pobožnost v čast sv. Jožefu. Spisal Franc Bezjak, nekdanji kaplan pri Divici Mariji v Negovi. Četrty pomnoženi natis. V Mariboru 1871. Na prodaj pri Miroslavu Leyrer, bukvarju v gospočki ulici. Tisk E. Janžiča v Mariboru.“

V celo predelani in pomnoženi obliki pa je knjižico v petem natisu založil in tiskal l. 1881 W. Blanke v Ptuj. Ta izdaja šteje razun kazala 352 strani in ima naslov: „Marija, žalostna mati. Molitvenik v počesčenje Matere božje sedem žalosti, z dodatkom za očitno in domačo službo božjo. Sostavil Franc Ser. Bezjak, kn. šk. duh. svetovalec in župnik pri sv. Marku niže Ptuj. Peti predelani in pomnoženi natis. V Ptuj 1881. Založil in tiskal W. Blanke.“ Ovi natis, napravljen v 3000 izvodih, bil je v teku dveh let razprodan in tako je bilo treba šestega natisa, kterega je ravnokar oskrbela Cirilova tiskarna v Mariboru.

(Konec prih.)

Domače novice.

(„Katoliškemu tiskovnemu društvu v Ljubljani“) so kot dobrotniki pristopili ter po sto goldinarjev darovali: mil. g. prelat in kanonik dr. A. Čebašek in veleč. gg. kanonika dr. Jan. Kulavie pa K. Klun. Naj bi blagi dobrotniki našli še veliko posnemalcev!

(„Narodne Šole“, „Vdovskega društva“ in „Slovenskega učiteljskega društva“) občni zbori bili so v sredo večer in večeraj dopoldne. Obširnejše poročilo objavimo prihodnjič.

(Razglas zakupa.) Dne 18. oktobra 1887 bode v pisarni c. kr. vojaške oskrbovalnice obravnava o pismenih ponudbah za oskrbovanje vojakov s kruhom in ovsem v Ljubljani in Toplicah. Pismene ponudbe je poslati najdalje do 10. ure dopoldne za obravnavo določenega dne upravni komisiji c. kr. vojaške oskrbovalnice. Natančni pogoji in ponudbeni obrazci so vsak dan od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do 4. ure popoldne na ogled v c. kr. vojaški oskrbovalnici v Ljubljani. Razglasilo je tudi na ogled v pisarni trgovinske in obrtne zbornice v Ljubljani.

(Imenovanje.) Živinozdravnik v Kamniku, g. A. Zgaga, imenovan je c. kr. okr. živinozdravnikom v Šibeniku v Dalmaciji; živinozdravnik v Črnomlju, g. Karol Lesar, pa c. kr. živinozdravnikom v Metkoviči.

(Nemški ostanki v Kamniku in „Tagespošta“ v Gradci.) Trmoglav „Tagespošta“ nikakor ne gré v glavo, da bi v Kamniku res ne bilo nič več Nemcev in skuša ondašnjega župana na laž postaviti. V štev. 276 že zopet piše: „Kamniški občinski zastop, ki je umel s pomočjo § 19 tiskovne postave ondašnjim Nemcem tako hitro vrat zaviti, ostal nam je, če prav smo precej dolgo čakali, naprošeno pojasnilo gledé poslednje ljudske štetve do sedaj na dolgu. Tudi „Laib. Ztg.“ se je sicer jako požurila popravek Kamniškega mestnega zastopa ponatisniti, naše vprašanje pa je popolnoma prezrla. Zato moramo slovenskim gospodom mi na pomoč priskočiti, ter jim sami objaviti vspeh tedanjega ljudskega štetja. V Kamniškem sodnijskem okraji našelo se je 232 oseb z nemškim občevalnim jezikom. Ta nemški občevalni jezik se pa izvestno ne sme iskati po kmetih, temveč v mestu samem. Ker je dobro znano, da v Kamniku še dobra tretjina prebivalcev v družinskem življenju nemški govori (???) mesto toraj, kakor Postojina, ki ima s Kamnikom enake odstotke Nemcev (gosp. župan Vičič, ali je res? Vr.), na človeka dela vpliv nemškega mesta. (Na tej podlagi nam „Tagespošta“ pač ne bo zamerila, če si drznemo trditi, da je tudi Gradec s 100.000 prebivalci slovensko mesto, kajti zdatno več odstotkov Slovanov tu živi, kakor pa v Kamniku ali Postojini Nemcev Vr.) To že zadostuje, da smemo sklepati, kakošna je bila agitacija pri poslednjem ljudskem štetju, in koliko je bilo Slovincem na tem ležeče, da odpravijo to „zlo“.

kajti po nekem bojnem načrtu „Slov. Naroda“ meseca avgusta 1883 (Nemška gospôda ima dober spomin!) ima skupno slovensko upravno področje še le nado, da se vresniči, kedar nemški ostanki popolnoma izginejo; od tod slovenski otroški vrt. Kar smo trdili, pri tem ostanemo ter si vzamemo iz popravka le jako spomina vreden faktum na znanje, da je agitacija proti nemščini z ustanovo slovenskega otroškega vrta pričel c. kr. okrajni šolski nadzornik Žumer (dotični „M.“ mora biti jako hud na g. Žumra. Vr.), toraj nadzorovalni šolski organ, o katerem bi vendar človek mislil, da sta mu oba jezika pri sreči, posebno pa že državni in vojaški jezik zaradi uradne lastnosti njegove (g. Žumra). G. Žumer, ki je bil še pred nekimi leti na glasu jako marljivega člana „kranjskega deželnega učiteljskega društva“, in kot tak vendar nemški misleč (sic!), je vrtnarici prepovedal nemščine se posluževati. Ker je pa ona po želji gospe nekega pristava vendar-le pričela nemški govoriti, opomnila sta jo dva notarijska koncipijenta (Toraj vsak oboje ob enem! Jako čudno!) na ono prepoved z opazko, da se bo otroški vrt raje posušil, kakor pa da bi se dovolilo ondi nemški govoriti. Od tedaj odgovarjala je vrtnarica na nemška vprašanja vedno: „J a z n e r a z u m e m“. Stariši, nemščini prijazni, obdržali so od tedaj svojo deco doma. Kamniške šolske razmere tudi to v jako čudni luči kaže, da si tjekaj nujno želé — to soveda ne Slovenci — temveč nemški ostanki učno moč, ktera bi dobro zasobno nemški poučevala in pa nekoliko godbe umela. Sicer bi bili nemščini prijazni stariši prisiljeni svojo deco že v nežni starosti na Nemško pošiljati, da se jim nemški nauči. S tem smo prejšnje podatke dopolnili — pravi konečno „Tagespošta“ — sodbo o Kamniškem popravku prepuščamo pa čitateljem.“ — S trmastimi ljudmi je pač težava shajati; v starih časih se je celó trdilo, da se z neumnostjo celó bogovi brezvspešno boré.

(Jos. Stritarja zbranih spisov) izšel je šestnajsti snopič, nadaljujoč povest „Gospod Mirodolski“.

(Štajarski deželni odbor) razpisal je mesto potovalnega učitelja za vinarstvo in sadjarstvo. Oglasili so se trije gg.: V. Kocmut, Fr. Matjašič in J. Belé.

(V okrajni šolski svet Ormoški) bili so v seji 3. t. m. enoglasno izvoljeni gg.: Dr. Geršak, c. k. bilježnik; dr. Žižek, zdravnik v Ormoži; Albin Švinger, dekan pri sv. Miklaži; M. Robič, trgovec v Središči, in J. Simonič, veleposestnik v Ivanjkoveh. Okrajni šolski svet je sedaj v narodnih rokah; upamo, da bo popravil, kar je dosedanji pokvaril.

(Na Trboveljski razstavi.) (Konec.) Za poljedelske stroje, orodje in naprave dobili so: srebrno društveno svetinjo: Ivan Laznik iz Hrastnika. Bronasto društveno svetinjo Ignacij Močnik iz Mozirja, Jos. Lorber iz Žavca. Častno diploma Anton Ottenschlager z Vranskega, Karol Uлага iz Laškega trga. Pet goldinarjev Ivan Dvobež iz Št. Jurja pri Vranskem. Po tri goldinarje: Josip Straus in Josip Kurnik iz Trbovelj. — Za poljedelsko in domačo industrijo: Pet goldinarjev Ivan Mazzoni z Vranskega. Dva goldinarja Valentin Zupančič iz Trbovelj. — Za razne žgane pi-jače razstavno diplomo: Marija Rajšek, Josip pl. Pohl in Franc Dergan iz Trbovelj, J. Vovk iz Hrastnika in Jernej Lanišnik od Sv. Katarine. Za rudarstvo srebrno državno svetinjo: Tovarna za kemične izdelke v Hrastniku. Trboveljsko premogarsko društvo in Trboveljska tovarna za cement. Razstavno diplomo: Josip Terčak v Ratečah in Maček iz Zagreba. — Za šolske vrtove: srebrno društveno svetinjo: Šolski vrt v Laškem Trgu, nadučitelj gosp. Valentinič od Sv. Jedrti, nadučitelj Seligo in nadučitelj Obrski iz Ponikve. — Za šolske reči častno priznanje dobile so ljudske šole: Na Vranskem, pri sv. Jedrti, v Hrastniku, pri sv. Katarini, na Zidanem mostu, v Trbovljah, dalje trije učitelji gg.: Ivan Logar iz Trbovelj, Franc Kocbek iz Žavca in Jos. Zupanek iz Griž. Razstavno diplomo dobila je ljudska šola v Zagorji. Dvanajst goldinarjev določil je okrajni odbor Vranski, da jih dobita po šest jeden učenec in jedna učenka ljudske šole na Vranskem. Iz razstavnih dohodkov in iz darila g. Washingtona, predsednika štajarske kmetijske družbe, dobile so: Ljudska šola pri sv. Jedrti 4 gold., v Hrastniku 6 gl., v Trbovljah 6 gl. — Za

industrijske izdelke. Razstavno diplomo: Miha Altziebler iz Celja, Iv. Arzenšek iz Trbovelj, Jos. Bock iz Laškega Trga, Anton Cicelj z Vranskega, Štefan Česko iz Vojnika, J. Dornik iz Trbovelj, Luka Frajle iz Trbovelj, Volbenk Fodermajer iz Žavca, Franc Knez iz Radeč, Josipina Kosmač iz Trbovelj, Matija Medved iz Zagorja, grof Montecucoli iz Štorja, Josip Oravec s Zidanega mosta, Anton Počivavček iz Trbovelj, Martin Potrata iz Trbovelj, Valentin Rozim iz Hrastnika, Peter Ruckl iz Hrastnika, Bernard Strahovnik iz Žavca, Fr. Šušman iz Trbovelj, Ivan Zupan iz Št. Petra, A. Samasa iz Ljubljane, tovarna za steklo iz Zagorja, premogarsko društvo iz Trbovelj, Iv. Schauer iz Wiesa, Vaclav Vrba iz Maribora, Jos. Vračko iz Žavca, Ivan Cetelj iz Žavca, G. Tönnies iz Ljubljane in Riessberger & Comp. z Vranskega. Zahvalo razstavne komisije: Fric Raš iz Celja, F. Detter iz Ljubljane in Franc Pachiaffo iz Celja.

Telegrami.

Dunaj, 7. oktobra. „Armeeverordnungsblatt“ objavil je cesarjevo lastnoročno pismo nadvojvodi Viljemu, v katerem mu izraža posebno zadovoljnost z velikim napredkom in izvežbanjem topničarstva, o čemur se je cesar prepričal v zadnjih letih, posebno pa pri letošnjih vajah; izreče dalje toplo zahvalo in popolno priznanje nadvojvodi za neumorni trud in skrb gledé izvežbanja topničarstva.

Sofija, 6. oktobra. Princ Ferdinand vsprejel je večeraj Radoslava, ki mu je zatrjeval svojo zvestobo in vdanost.

Pariz, 6. oktobra. Brzjav iz Mozambique-a poroča ministru mornarice, da se je polegel prepir med rezidentom Lemyre-om in tamošnjo vlado.

London, 6. oktobra. Cesaričinja Štefanija odpotovala je danes z Jerseyja v Pariz.

Madrid, 6. oktobra. Na meji med Algirom in Maroko združena francoska armada dobila je povelje, naj bo pripravljena na odhod v Maroko.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje		Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
		zrakomera v mm	toplomera po Celziju			
7. u. jut.		734.75	+ 9.8	sl. szap.	dež	14.50
6. 2. u. pop.		733.77	+ 12.8	sl. vzh.		dež
9. u. zveč.		733.67	+ 11.8	sl. vzh.	oblačno	

Celi dan šel je dež z nekaj prenehljajem. Srednja temperatura 11°1 C., za 1°4 pod normalom.

Štajarski deželni odbor.

(Telegrafsko poročilo.)

7. oktobra.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	81 gl. 15 kr.
Srebrna „ 5% „ 100 „ (s 16% davka)	82 „ 40 „
4% avstr. zlata renta, davka prosta	112 „ — „
Papirna renta, davka prosta	96 „ 10 „
Akcije avstr.-ogerske banke	886 „ — „
Kreditne akcije	284 „ 10 „
London	125 „ 55 „
Srebro	— „ — „
Francoski napoleond.	9 „ 92 1/2 „
Cesarski cekini	5 „ 93 „
Nemške marke	61 „ 40 „

Naznanilo preselitve.

Častitim gospodom naročnikom javim, da sem se preselil iz dosedanjega stanovanja na Zabjaku št. 6 v Slovoce ulice štev. 52.

A. Ekar,
krojač.

Pisarne

glavnega zastopa banke „Slavije“
v Ljubljani

so sedaj v lastnej hiši bankinej, **Gospodske ulice štev. 12**, prvo nadstropje.